

RDEČI PRAPOR

Glasilno jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 40 K, za pol leta 5 20 K, za četrt leta 2 60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna peti-vrtica. (širina 72 mm) Izhaja vsako sredo in soboto. 20 vin., pogojeni prostor 25. vin., poslana in razglasi 30 vin. Posamezna številka 10 v.

Šege v Avstriji in — na Balkanu.

Na Bolgarskem je sobranje stavilo bivše stambulovistične ministre pod obtožbo, ker so izdali neke svote za oboroževanje, ne da bi bil ta denar parlamentarno dovoljen. Ministri se izgovarjajo, da so napravili dotične izdatke iz skrbi za domovino, ker so bili časi zelo nevarni in se je bilo bati vojne s Turčijo. Kralj Ferdinand je na nedvoumen način pokazal, da odobrava ravnanje svojih bivših ministrov in da simpatizira z njimi. To vse ni napravilo na večino poslancev nobenega vtiska in vse ni nič zaleglo. Bolgarski parlament kratkoma ne trpi, da bi kdo kršil zakon in se postavil nadenj, pa naj so to tudi ministri, ki uživajo kraljeve simpatije.

Tako je na »divjem« Balkanu.

Kako pa je v naši civilizirani, pravni Avstriji?

Nekoliko jako zanimivih primerov nam pokazuje, kako različne so avstrijske politične šege od balkanskih. Prekoračenje proračuna je pri nas že stara navada, za katero se v parlamentu komaj kdo zmeni. V delegacijah tudi ni nič drugače. Za šest do osem milijonov se prekoračuje skupni proračun takorekoč vsako leto. Kadar se to ne zgodi, tedaj se namreč — prekorači za večjo svoto. Tako so izdatki za dobrih 60 milijonov presežali dovoljene stroške takrat, ko so bile neke homatije zaradi Krete. Govorilo se je o tem nekoliko v delegacijah, a nazadnje se je vse odobrilo. Ministri so takrat natančno spoznali, da si spričo avstrijskih delegatov lahko dovolijo, kar si hočejo. In to spoznanje so dobro porabili sebi v prid. V dobi aneksijske krize je izdala vojna uprava 234 milijonov brez ustavnega dovoljenja. Stroški se niso napravili samo za mobilizacijo, ampak tudi za oboroževanje, ki ni bilo z mobilizacijo samov nikakršni zvezi. O teh izdatkih se na noben način ne more reči, da so bili nujni in neizogibni. Ali da dobi stvar še lepše lice, je vlada enostavno opustila sklicanje delegacij, katerim bi bila imela poročati in prositi vsaj za naknadno odobrenje. Še le leto pozneje so se sklicale

delegacije in sicer so bili povabljeni delegati, katerim je po zakonu že potekel mandat. Socialni demokratje so protestirali, večina pa je tudi to mirno vteknila v žep.

Medtem se je zgodilo še nekaj drugega. V tržaškem »Stabilimento tecnico« so začeli graditi dva dridnavta in sicer po načrtih mornariške uprave, torej za vojno mornarico. Svetu so pač sipali pesek v oči, pripovedujoč, da gradi »Stabilimento tecnico« te velikanske ladje na svoj račun. Ali čemu tedaj načrti mornariške uprave? Ko so bili dridnavti naročeni, je grof Montecuccoli natančno vedel, da se grade za mornarico in da jih bo plačalo avstrijsko ljudstvo. Še danes niso stroški za te ladje definitivno dovoljeni, a vendar se že naznanja, da se porine meseca maja prva, meseca avgusta pa druga teh ladij v morje. Ko se je v »Stabilimentu« že delalo na vse pretege, je še avstrijski finančni minister izjavil, da ne ve ničesar o teh gradnjah.

Že pred meseci se je začela skupna vlada pogajati z ogrsko vlado, da bi ladje delnica »Danubius« na Recki dobila stavbo četrtega dridnavta. Dosedanja naročila zahtevajo približno 300 kron izdatkov.

Kakor vidimo, bi prišli gospodje Aehrenthal, Schönaich in Burian in najbrže z njimi še nekateri drugi pod obtožbo, če bi bili v Bolgariji. Toda v Avstriji je stvar drugačna. Tukaj dviguje ta gospoda svoje prešerne nosove do oblakov in se vede, kakor da bi bili ministri gospodarji države, ne pa sluge, ki imajo prokletno dolžnost izpolnjevati zakon. Mogoče pa je to, ker sede v delegacijah hlapčevske nature, katerim se zavrti v glavah in v nogah, če jih le kak minister malo pogleda, pa nevedneži, ki ne smejo odpreti ust, ker bi prišla samo kakšna neumna iz njih, pa politični šarlatani, ki že vedo, zakaj miže, kadar ministri kršijo zakone.

V teh razmerah je mogoče, da izgube ministri vse zakonite pomisleke, ker vidijo, da si lahko dovoljujejo kar si hočejo, pa jih vendar nihče ne pokliče na odgovornost. In če se najde mala peščica poslancev, ki zahteva, da tudi vlada spoštuje zakone, tedaj se zgraža večina — ne nad krivo vlado,

ampak nad tem, da se upa kdo od ministrov zahtevati red!

Na Balkanu vedo bolje, kaj je ustavnost, kakor pri nas. Kmalu bodo to tudi na Kitajskem bolje vedeli kakor v Avstriji.

Politični odsevi. Avstrijska delegacija.

V soboto se je v avstrijski delegaciji zaključila razprava o proračunu ministrstva za zunanje zadeve. Da je bil proračun tako sprelet, kakor ga je vlada predložila, se razume pravzaprav samo po sebi. Saj je to namen delegacije in zato je ta čudni parlament tako sestavljen, da se ne izražajo v njem niti tiste politične razmere kakor v državnem zboru. Rezultat razprav in glasovanj ne more biti nikdar zanimiv, dokler imamo take delegacije. Kadar predloži vlada svoj proračun, je tudi že gotovo, da bo sprejet. Kar je zanimivega, tiči le v razpravah. Te so poučne. In bilo bi treba, da bi jih ljudstvo nasledovalo z veliko pozornostjo, da bi spoznalo, kako se zastopajo njegovi interesi in kje so glavni vzroki našega žalostnega političnega in gospodarskega položaja.

Tako je neizmerno zanimiva afera, katero je sprožil profesor Masaryk. Kolikor je bilo mogoče, smo o posameznostih že poročali. A to afero si bo treba dobro zapomniti, ker je preznačilna za naše razmere. Pred očmi moramo imeti tole: Profesor Masaryk je ponudil dokaze za to, da je avstrijsko poslanstvo v Belemgradu samo povzročilo fabrikacijo tistih falzifikatov, ki so potem služili kot dokument, da bi dokazali dvoje: Prvič da je v avstrijskih jugoslovanskih deželah velika zarota, ki hoče odtrgati te dežele od avstro-ogrsko monarhije in jih pridružiti Srbiji. Ta »nevarna zarota«, katere nikdar ni bilo, je služila Aehrenthalu tudi za opravičbo aneksijske, za katero plačujejo avstrijski narodi ogromne milione. Ta »zarota« je dala povod »velicizdajniškemu« procesu v Zagrebu, vsled katerega so vrgli več kakor 50 ljudi na dolge mesece v ječo in preganjali na tisoče drugih ljudi. Ta »zarota« je povzročila imenovanje barona Raucha za hrvaškega bana, ki je vrglo Hrvaško za 25

let v političnem razvoju nazaj. Ta »zarota« je povzročila Friedjungov proces in silno blamažo oficijelne Avstrije pred vsem svetom.

Drugi namen teh falzifikatov je bil, zbuditi mnenje, da pripravlja Srbija resno vojno zoper Avstrijo, da si je z diplomatskimi akti nedvomno dokazano, da ni mogla Srbija pričakovati pomoči za tako vojno od nobene države. Ali »nevarnost vojne« je bila potrebna, da so se mogli opravičiti ogromni stroški za vojaštvo, katere je vlada napravila — brez ustavnega dovoljenja.

Masaryk ponuja dokaze za svoje trditve. In kaj se zgodi? Delegacija, ki bi imela biti najvišje parlamentarno zastopstvo Avstrije, niti ne misli na to, da bi preiskala, če Masarykovi dokazi kaj veljajo ali ne. Tej delegaciji ni prav nič na tem ležeče, da bi spoznala resnico. Gre sicer za veliko vprašanje. Zakaj samo dvoje je mogoče: Ali so Masarykovi dokazi brez cene, izmišljeni, zlagani, Masaryk zapeljan in presleparjen, ali pa ima Masaryk prav in tedaj je Aehrenthal s svojo diplomacijo igral najpredznejšo igro z državo in njenimi narodi... Toda naša delegacija ni radovedna. Tudi najzvestejši vladni pristaši nimajo toliko poguma, da bi poizkusili pobiti Masarykove dokaze. To bi bilo namreč potrebno v interesu vlade. Zakaj te dogodke zasleduje tudi inozemstvo in to bo imelo o neovrženih Masarykovih argumentih drugače pojme kakor Aehrenthal. In tu prihaja v poštev, da bi delegacija imela skrbeti tudi nekako za čast Avstrije. Če so Masarykove trditve resnične, tedaj bi se ta čast le tako rešila, da bi delegacija izvajala konsekvence in ne bi smela mirovati, dokler ne bi bili odstranjeni tisti, ki so uničili naš ugled pred inozemstvom.

Ali kaj! Delegacija ne pravi ne bev ne mev. Delegacija se ne upa Masaryku očitati, da je lagal, delegacija se pa tudi ne upa nastopiti proti Aehrenthalu. To se pravi: Blato bo že globoko, ampak ne maramo ga mešati, ker itak dovolj smrdi; naj leži tam, kjer je, pa naj smrdi, kakor smrdi samo od sebe. Milioni ljudskega denarja, resnica, ugled države — to vse ni nič mar fevdalno meščanski večini delegacije. Tako je naše najvišje parlamentarno zastopstvo. Ali se je

LISTEK.

Mačeha.

Spisala Zofka Kveder-Jelovškova.
(Konec.)

Ko sva prišla v njegovo stanovanje, sem morala skrbeti najprej, da denem deklici spat. Pozno je že bilo in jokali sta od zasplosti. Ko sta ležali v svoji postelji, prijel me je Antonin za rame; zasmejal se je in je dejal: »Vidiš, Ana, zdaj ne pomaga nič več. Zdaj si moja žena, pa amen.«

Sunila sem ga proč, vsa razjarjena.

»Pregoljufali ste me vsi, ampak meni je žal,« sem rekla. Sedla sem v kuhinji k mizi in sem začela jokati. Hudo mi je bilo in jezna sem bila na vse.

»Nesrečna bova ti in jaz,« sem rekla in raztogotila sem se nanj, zakaj se je zmisllil na to nesrečno ženitev.

Postavil se je pred mene in rekel zelo resno: »Ana, mislim, da je zdaj zadosti kljubovanja. Verjemi, jaz se bom potrudil, da ti bo lepo pri meni. Ti veš, da sem bil dober s svojo prvo ženo in tudi s teboj bom. Ravno zato sem želel vzeti tebe za ženo, ker si pametna. Za šalo in norije nisva več, ampak če Bog da, upam, da bova srečna in zadovoljna. Moji dve deklici, ki sta zdaj tudi tvoji, bova vzgajala lepo in složno, in videla boš, enkrat bo prišel čas, ko boš to uro še blagrovala. Ti veš, da sem pošten človek in noben veterjanek. In tudi tega ne misli, da sem te vzel iz sile, zato da bom imel žensko v hiši. Lahko mi verjameš, ko ti pravim, da

te imam v resnici rad in da te spoštujem od srca.«

Tako mi je govoril in me je hotel prijeti za roko. Jaz pa sem rekla, naj me pusti na miru in vedno bolj sem se jezila. Očitala sem mu, da so me vsi preslepili in premotili, posebno pa še on. Da mi ni bilo na misli moštiti se in da mi je neizrečeno žal, da so me zvalili v to zmešojavo.

On ni nič več poskušal miriti me. »Jutri imam službo. Težek in odgovoren posel, moram se spočiti nekoliko. Lahko bi zakrivil kakšno nesrečo zaradi zasplosti in mnogo nedolžnih ljudi bi pahnil v pogubo. Pojdi v sobo, jaz si posteljem tu v kuhinji.«

»Jaz ne grem nikamor,« sem rekla trdovratno.

»Stori, kakor te je volja,« je dejal. »Nisi več otrok, se boš že spametovala.«

In odšel je v sobo in legel spat.

Jaz sem vso noč presedela v kuhinji pri mizi in moja ogorčenost je bila vedno večja. Ničesar nisem rekla zjutraj. Skuhala sem njemu, sebi in otrokom zajtrk, celo v torbo sem mu pripravila nekaj jedi, da jih je vzel s seboj. Ali drugače nisem govorila nič.

»Z Bogom,« je rekel, ko je odhajal. »Počasi se boš že privadila name. Boš videla, da se bova kmalu sprijaznila. Bom že počakal, jaz sem potrpežljiv človek.« Nasmehnil se je, poljubil deklici, ali meni ni dal roke. »Vidim, da se še vedno jeziš. Mogoče boš čez osemnajst ur, ko se vrnem iz službe, boljša z menoj.«

Jaz sem si pa že po noči zmisllila, kaj bom naredila. Komaj je odšel, sem vzela obe

punčki, zaklenila stanovanje in dala ključ sosedu, da naj ga da možu, kadar pride. Z otroci pa sem odšla naravnost na kolidor in sem se odpeljala na Češko domu k materi.

To so gledali! »Za božjo voljo, kaj se je pa zgodilo, da si prišla?!« so zavpili. »Kaj se nisi poročila z Antoninom?«

»Seveda sem se, Bog me kaznuj za to neumnost! Ali pri njem ne bom ostala!« In povedala sem materi, kako se je vse zgodilo. »Deklici sem vzela s seboj, Zdaj sem jim mačeha, pravico imam do njih,« sem rekla.

Mati je kimala z glavo. »Ana, po pravici ti povem, da nisi storila prav. Osemindeset let si stara, ampak tega ne bi misllila nikoli, da boš storila tako neumnost.«

Soseke so se zbegle skupaj in so me mučile s svojimi vprašanji. »Kaj ti je naredil, da si odšla?! Slišale smo, da je pošten človek.«

»I,« sem rekla, »saj ne pravim, da ni pošten človek, ali jaz nisem za zakon, to je to.«

»In zakaj si mu vzela otroke?! Kakšno srce imaš? Kaj se spodobi to!« tako so me učile ženske.

Župan je prišel, ki nam je malo v rodu. Tudi on se je jezil na me in rekel je, da bi se on obrnil do orožnikov, če bi bil na mestu Antonina.

Se celo naš stari župnik so poslali po me. »Grdo si naredila,« so rekli. »Zakaj pa sovražiš moža, kaj ti je naredil?«

»Nič mi ni naredil,« sem odgovorila, »prav nič. Ali meni se zdi, da nisem za zakon.«

»I kaj bi ne bila,« so dejali župnik. »Sive lase imam, vse bele lase, in poznam pač ljudi. Pa ti pravim, da si za zakon. Punčki imaš rada, kakor da bi bili tvoji in njega tudi ne sovražiš.«

»Sovražim ga ne, gospod, ampak tako — nerodno mi je, ko nisem misllila že toliko let na možiteve.«

»To so muke, draga moja, samo se lepo zopet odpelji na Dunaj, pa bo vse dobro.«

Ampak jaz se nisem vrnila na Dunaj. Antonin je pisal moji materi, naj ne delam neumnosti in naj pridem k njemu. Če pa nočem, naj mu pa punčki dam nazaj. Mati so mi prigovarjali, jokali so se, ali meni je bilo vse eno. Ker sem rekla, da ne pojdem, pa nisem šla. Tudi punček nisem pošlljala dol. Za nič mu jih ne bi bila dala nazaj. Sestrična mi je pisala ta dva meseca skoro vsak teden; malo lepega mi je pisala, kar je res je res. Jokala sem od jeze vselej, kadar sem dobila njeno pismo, ali še bolj trdoglava sem postajala.

No, če bi mi bil kdo pred desetimi dnevi dejal, da se bom vozila danes tako z otroci na Dunaj, bi rekla, da nori, takjih misli sem bila.

Danes teden pa mi je Antonin pisal. In tako mi je pisal, da sem ravnala grdo in lahkomišlino. Če hočete pa berite.«

Potegnila je iz nedrij pismo, ki mi ga je pokazala. Brala sem tole:

»Draga Ana! Povem ti, da sem bil včeraj pijan. Deset let je minilo, odkar sem se zadnjič opijani. Dva prijatelja sta me morala peljati iz gostilne domov. Danes me je

ljudstvo zato bojevalo za splošno volilno pravico?

Nemški cesar Viljem

je dobil posebno pohvalo našega poštenjaka »Slovenca«. Hvala iz takega peresa je vedno sumljiva. Ali čeprav se bo marsikomu zdelo čudno, da hvali katoliški »Slovenec« luteranskega Viljema, je stvar vendar zelo naravna. Duši katoliškega glasila in protestantskega cesarja sta si zelo sorodni in neko vzajemno nagnjenje med njima se je vedno lahko opazovalo. Viljem se je vedno navduševal za avtokracijo, katoliški klerikalizem pa je tudi avtokratičen po svoji naravi. In ta vzajemnost je močnejša kakor verske razlike.

Letos pa je Viljem še posebno razveselil klerikalce. Italija slavi jubilej svojega zedinjenja. To jezi papeža, zakaj da se je Italija mogla zediniti, so se morale odpraviti prejšnje male države, med njimi seveda tudi papeževa cerkvena država. Ta še prav poseben, zakaj četudi je bila majhna po svojem obsegu, je vendar bila papeževa posvetna moč vsled nje velika. Lahko je torej razumeti, da jubilej države ni papeževu veselje. In to so v Vatikanu prav jasno povedali.

Državni jubilej slave Italijani z veliko razstavo, priredili bodo seveda tudi razne svečanosti, na dvoru pa so pričakovali, kakor je že navada v monarhijah, da obiščejo italijanskega kralja ob tej priliki tudi drugi vladarji. Nasprotno pa je papež izjavil, da ne bo sprejet v Vatikanu noben cesar in noben kralj, ki obišče letos italijanskega kralja.

Ljudje mislijo, da je med kronanimi glavami velika solidarnost, zlasti če so med njih deželami prijateljski odnosi. Z Nemčijo in z Avstrijo ima Italija celo zvezo. Zato so v Kvirinalu s posebno gotovostjo pričakovali, da pride letos nemški cesar v Rim. Ali Viljem je povedal, da ne pojde niti on niti njegova soproga. Marsikomu se to zdi posebno čudno zaradi tega, ker je znano, da se nemški cesar kaj rad vozi po svetu. Tudi je velik prijatelj slavnosti in ves srečen je, če ga ljudstvo pozdravlja in mu prireja ovacije. Tako pripovedujejo, da so se mu kar kresile oči, ko je bil zadnjič na Dunaju, pa so mu Dunajčani klicali »Hura« in »Hoch«. Gotovo bi bil vsaj toliko srečen, če bi mu Rimljani klicali »Evviva«.

Toda Viljem se žrtvuje. Ne bo se peljal v pozlačenem vozu po rimskih ulicah, ne bo poslušal klicev Rimljanov. Višji oziri mu nalagajo, da ostane doma.

V Rimu so se zaradi tega grdo namrdnili. Viktor Emanuel ni nič navdušen zaradi Viljemove odpovedi in prijatelji trozveze je enostavno ne razumejo. Tuptam celo vprašujejo, čemu so vse žrtve, ki jih ne bogata Italija doprinaša trozvezi, če jo pušča vladar glavne zvezne države ob taki priliki na cedilu.

Pa je vsa stvar vendar zelo enostavna. Vladi na Nemškem se ne godi predobro. Pri prihodnjih državnozbornih volitvah, ki bodo še tega leta, se boji velikanskega napredka socialnih demokratov. Zato se krčevito drži tistih, ki jo podpirajo. To pa so takozvani junjerji in katoliško-klerikalni »Centrum«. Viljem rad vlada po svojih osebnih nazorih, katere tudi veliko glasneje izraža, kakor bi pristojalo ustavnemu vladarju. Socialno de-

mokracijo sovraži iz dna duše. Ali pri vladarskih obiskih, ki imajo političen značaj, ima tudi vlada svojo besedo. Kancelar je ustavno odgovoren za take reči. Bethmann Hollweg pa je v takih vprašanjih ene misli s cesarjem. Tudi on sovraži socialno demokracijo, tudi on se boji njenih zmag, tudi on išče svojo rešitev pri junjerjih in klerikalcih. Centrumu pa bi se kancelar in cesar ljuto zamerila, če bi Viljem kaj storil, kar papežu ni všeč.

Zato ne pojde v Rim.

In naš »Slovenec« mu poje himne. Njegov sklep imenuje »cesarsko dejanje«. Ljudje, ki mislijo bolj samostojno, pa sodijo, da je malo cesarskega na dejanju, ki izvira iz strahu. Viljem se je sam sebi vedno zdel jako velik. Ali strah pred centrumom ne kaže posebne velikosti. Le to kaže, da so klerikalci tudi na Nemškem na konju.

Kako bodo neklerikalni Nemci sodili o sklepu svojega cesarja, je drugo vprašanje. Zdi se nam, da »Slovenčev« hvala ne bo veliko koristila Viljemu in njegovi vladi pri volitvah. Zakaj večina prebivalstva Nemčije, ki ni katoliška, ne bo rajala zaradi globokega poklona, ki ga je cesar napravil papežu. Če je klerikalizem kaj profitiral pri dvoru, je tem več izgubil pri ljudstvu. In to je nazadnje bolj važno.

* **Avstrijska delegacija** je v ponedeljek razpravljala o proračunu skupnega finančnega ministristva ter najvišjega računskega dvora. Ko sta bili obe postavki sprejeti, se je pričela razprava o bosenskem kreditu. Izmed socialnih demokratov je govoril delegat Seliger, ki je povdarjal, da bosenske zadeve ne spadajo v delegacijo, ampak v bosenski sabor. Socialni demokratje zahtevajo obligatoričen odkup kmetov. Vladi očita govornik, da ne izpolnjuje svoje dolžnosti na polju socialnega zakonodajstva. Vlada je dolžna skrbeti, da se izpolnijo zahteve delavcev v železniških delavnicah, ki so opustili pasivno resistenco, ker je minister v odseku izrekel upanje, da se bo zboljšal njihov položaj. Če vlada ne izpolni svoje obljube, se ne bo smela čuditi, ako bodo delavci porabili tista sredstva, ki jih imajo na razpolago, da dosežejo svoje pravice. Državnopravni položaj Bosne in Hercegovine se bo dal le na ta način končno urediti, da se popolnoma predruči ustava Avstro-Ogrske.

* **V avstrijskam vojnem odseku** je delegat Exner vložil resolucijo, ki zahteva od skupne vlade, da varuje interese avstrijskih vojaških liferantov. Sodrug dr. Ellenbogen je v ponedeljek govoril o tej zadevi in dejal: Veseli me, da se odsek zanima za interese avstrijske industrije. Ampak še bolj bi me veselilo, če bi desetino tistega zanimanja, ki ga kaže za one, ki bodo profitirali, pokazal za tiste, ki bodo plačevali. Večno pozivljanje, da naj vlada drži zakon in pogodbe, postaja že smešno, ker je to vse le prazno žuganje. Če bi odsek resnično hotel, da bi vlada spoštovala njihove zahteve, tedaj naj bi tej vladi, ki se ne zmeni za nobeno pogodbo, odrekel kredit.

* **Na Francoskem** je Briandovo ministristvo podalo demisijo. Izdajalec, ki je zaradi ministrske listnice zatajil vso svojo so-

drugiče, pa naj me vzame vrag, meni je že vse eno.

Torej drugi četrtak zvečer te bom čakal na kolodvoru. Če prideš, dobro, če ne, pa naj bo, kakor hoče. Antonin.

»In zdaj se vozite na Dunaj? Danes je četrtak,« sem rekla.

»Da, danes je četrtak,« je rekla žena z nasmehom. »Malo sram me bo, da bom prišla nazaj, ampak vendar vidim, da je najbolje tako.«

»Mama, poj,« je prosila večja punčka. Ona je vzela otroka v naročje in zapela je veselo slovaško pesmico.

»Vi ste pa res predobra mačeha,« sem dejala. »Lepo bo punčkam pri vas, strežete jim, pojte jim, še lepše kakor prava mati.«

»Moram, gospa, moram,« je odgovorila. »Mačeha sem ali jaz bi hotela, da bi me imeli ti dve deklici radi, kakor da sem jim prava mati, — vedno, celo življenje, da bi me imeli tako radi.«

Ko smo se pripeljali zvečer na Dunaj, je pristopil k našemu vozu železničar, vzela obe punčki iz voza, potem še ženi pomagal dol. In poljubil jo je kakor se to spodobi za zakonski par. Vzela sta vsak eno punčko in vsak nekaj drobnarij na roke in odšla sta, kakor dvoje zadovoljnih in srečnih ljudi. Sledila sem z očmi to malo prijazno družinico in mnogo dobrega sem želela vsem štirim v svojem srcu.

Sodrug, spominjajte se »Tiskov. sklada!«

cialistično preteklost ter se iz nekdanjega šovinističnega agitatorja za generalno stavko razvil v najkrutejšega zatiralca delavskega gibanja, je torej padel in kakor vse kaže, se nikdar več ne vrne na čelo francoske politike. Dogodek je tako važen, da se o njegovih vzrokih in posledicah prihodnjic natančneje zmenimo.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Dr. Šusteršič**, ki je zadnje čase postal zelo ponosen, je v delegaciji zopet dvignil svoj nos tako visoko kolikor je mogel, pa je prodajal delegatom svojo modrost o italijanskih razmerah. Ker so njegovi nazori o teh rečeh že davno znani, niso prav nič več zanimivi. Že na zadnjem katoliškem shodu v Ljubljani smo slišali, da bi naši klerikalci radi obnovili papeževu državo. S tem je dolgočasil tudi letos delegate. A bil je zelo milostiv. Naš »narodni prvak« je tako skromen, da ne zahteva razkosanja Italije, ampak le nekakšen kompromis med italijansko državo in papežem. Škoda da ni natančneje razložil tega kompromisa. Če bi bil povedal, kako si ga zamišlja, bi bilo vsaj nekaj zabave. Da bi mogel resno misliti na kaj takega, ne verjame živ krst. Šusteršičevo žensialnost sicer silno precenjujejo, ampak tako nerazumen vendar ni, da bi v resnici pričakoval vstajenje papeževе države. Akcije papizma so zadnja leta v Evropi jako padle. Na Francoskem nimajo nobene veljave več. Na Španskem ne marajo več biti sužnji Rima. Na Portugalskem so se rešili kralja in jezuitov. Romanske države, na katere se je papeštvo najbolj upiralo, so zanj izgubljene, popolnoma izgubljene. V Avstriji je klerikalizem še močan, a vendar ima tudi tukaj država še drugih in bolj perečih skrbi nego spuščati se v vojno bogve s kom, le zato, da bi papež še enkrat postal kralj. Zato nimajo Šusteršičeve besede prav nobene važnosti. Veter jih bo raznesel kakor pleve.

— **Za delavski dnevnik** se kaže med zavednim ljubljanskim delavstvom toliko zanimanje, da se povsod, kjer se delavci shajajo, sliši govoriti o tem vprašanju. Vidi se, da delavstvo resnično čuti potrebo takega dnevnika, ki naj bi branil delavske pravice in sploh služil delavskim interesom. Zakaj delavstvo, ki ve zakaj in čemu se bojuje, že zna ločiti prazne marne in čenče, s katerim ga hoče pitati meščansko časopisje, od resnega publicističnega dela. To zanimanje je jako veselo znamenje, ker se razume, da bo moralo delavstvo tudi nekoliko žrtvovati za uredničenje tega namena in ker bo delavski dnevnik moral živeti od delavskih naročnikov. Treba ne bo nič družega, kakor da stori vsak posameznik svojo malo dolžnost. Številno organiziranih delavcev po Slovenskem je tako veliko, da bi lahko dobili v kratkem času velik dnevnik, ako postane vsak zavedni socialni demokrat naročnik. V tem se bode moralo stvarno izraziti tisto zanimanje, ki vlada še danes med delavstvom za dnevnik. Pri vsem naj delavci ne pozabijo, da je ustanovitev dnevnika kakor tudi njega daljni razvoj odvisen od njih.

— **Polom glavne posojilnice** v Ljubljani bi »Slovenec« rad porabil v prid svoji politiki. Posojilnica je šla z velikanskim primanjkljajem v konkurz, nekatere krivice je sodišče že zaprlo in nekateri pridejo gotovo še na vrsto, člani bodo imeli velikanske izgube, zakaj »Glavna posojilnica« je zadruga z neomejeno zavezo, vsled česar jamčijo člani z vsem svojim premoženjem, in gospodarilo se je v tem zavodu kakor v tatarski družbi. Pravijo, da so bile bilance že od vsega začetka napačne, da ni bila revizija za nič in da so se godile sploh očitne sleparije. Polom je v resnici strahovit. Ampak to ne more biti nikakršna reklama za klerikalce. Bahajo se, da so v deželnem zboru dovolili neko svoto za odškodovanje žrtev. Ali to so morali storiti, da so vsaj deloma odvrnili pozornost od velikanskega darila, ki so ga napravili »Zadružni zvezi«. Storili so to tudi zato, ker so med člani »Glavne posojilnice« tudi klerikalci. Vpričo ogromnega primanjkljaja, ki ga ima bankrotni zavod, bo ta podpora itak prav malo zalegla. A ne glede na to, ni polom »Glavne posojilnice« prav nič agitatoričen za klerikalce, zakaj če se je pokazalo, da liberalno gospodarstvo ni za nič, še ni s tem rečeno, da je klerikalno kaj boljše. Čemu pa dajejo svoji »Zadružni zvezi« ves vseučiliški zaklad in letno podporo, če se »Zadružni zvezi« tako dobro godi? To darilo je najboljši dokaz, da »Zadružna zveza« ne more živeti brez njega in da mora biti tudi tam marsikaj čudnega, če je treba težke tisočake za rešitev. Tode torej klerikalci ne bodo mogli speljati na svoj mlin. Kar ne gre, ne gre.

— **Prve kandidate** za ljubljanske občinske volitve so postavili liberalni gostilni-

čarji, ki so na zaupnem zborovanju izvolili gg. Belič Ivan, hišni posestnik in gostilničar, Dunajska cesta št. 8; Kavčič Franc, posestnik in gostilničar, Privoz št. 4, in Stritar Rudolf, trgovec in žganjetočilec, Valvazorjev trg št. 2. Kandidate bo seveda moralo odobriti vodstvo narodno-napredne stranke, kar se bo gotovo zgodilo, ker so večinoma vsi ljubljanski gostilničarji liberalni. Kakor se čuje, veliko gostilničarjev ni zadovoljnih z gosp. Beličem, češ, da je nezanesljiv, ker jih je bil svojčas — pri bojkotu Koslerjevega piva — pustil na cedilu in snedel dano besedo.

— **Josip Ahčin, krojaški mojster** v Vegovi ulici št. 12, je silno trmast človek, ki misli, da zanj ne velja zakon o delavskem bolniškem zavarovanju. Možakar svojih delavcev že več let nima pravilno zavarovanih in jim tudi ne odteguje nobenih prispevkov za bolniško blagajno, dasiravno je bil že opetovano opozorjen, da je tako postopanje protipostavno. Ahčin pa to ne dela iz nevednosti, temveč nalašč, da bi oškodoval bolniško blagajno, na katero je že nekdanj silno hud. Predrznost njegova sega celo tako daleč, da vsakemu delavcu, ki ga nanovo sprejme, tudi pove, da ga bo vpisal v najnižji razred, in da mu ne bo odtegoval nobenih prispevkov. Vsi Ahčinovi delavci so vpisani pri bolniški blagajni v razredu, ki je določen za vajence, odnosno za delavce, ki nimajo nobene ali le prav nizko plačo. Razume se, da delavec, ki hoče dobiti službo, temu navadno ne ugovarja, pač pa spozna, da je opeharjen, šele tedaj, kadar zboli, ko prejme prenizko bolniščino. Ker Ahčin nalašč noče odtegovati prispevkov in jih tudi sam name-noma ne plačuje, ni nobenega dvoma, da se tako početje lahko imenuje sleparsko. Po postavi ima blagajna skrbeti za vsakega obolelega obrtnega delavca, če je ta včlanjen ali ne, in četudi ni zanj prejela nobenega delavca. Potemtakem so oškodovani delavci in bolniška blagajna, ki ima z Ahčinom le troške, dohodkov pa nobenih, ker jih Ahčin namenoma zadržuje. Najlepše pri vsem pa je to, da se Ahčin niti ne izgovarja, da ne more plačati, ampak da noče, in sicer iz gole nagajivosti, ker je imel nekoč, ko je bil še član — delojemalec, z blagajno konflikt. Na to bodi zlasti opozorjena politična oblast, da se Ahčin ne bo več hvalil, da se mu nima kaj vzeti. Bolniške blagajne so humanitarni zavodi, ki niso zato tukaj, da bi se tako nesramno provocirali, kakor dela Ahčin. Če izvršujejo svojo dolžnost obrtniki, ki v resnici komaj izhajajo, se bodo že našla sredstva, da bo respektiral postavo tudi Ahčin, ki dela s tremi delavci. Mož naj se nikar ne igra z ognjem, ker sicer se mu zna pripetiti, da bo romal v arest, vrhtega pa se mu prepove uporabljati pomočnike in vajence. Vse te umazane stvari so prišle na dan pri obravnavi, ki se je vršila preteklo soboto pred ljubljanskim okrajnim sodiščem, ki je čednega mojstra obsodilo na dva dni zapora z enim postom in trdim ležiščem, ker je bil uradnika okrajne bolniške blagajne, sodruga Kocmurja razžalil, ko ga je službeno opominjal na njegovo postavno dolžnost. Gospod Ahčin sedaj grozi z tožbo, ker se mu je namignilo, da njegovo početje močno diši po goljufiji. Pa se bo korenito uredil; kajti kam pa bi prišle bolniške blagajne, če bi imele opraviti s samimi takimi paraziti? Organizacija bo že poskrbela, da Ahčinova drevesa ne bodo zrastle do neba.

— **Strokovna društva** so dobila prošli mesec poziv od urada za odmero pristojbinskega namestka, da naj do konca aprila nznanijo temu davčnemu uradu stanje svojega imetja ter prilože en izvod pravil. K temu pozivu pojasnjujemo, da delavske strokovne organizacije ne plačujejo od svojega premičnega imetja nikakršne pristojbine. Poziv urada za odmero pristojbinskega imetja naj rešijo organizacije v temle zmislu: Društvo (podružnica N. N. je osnovano na podlagi vzajemnosti ter daje svojim članom bolniško podporo (onemoglostno, starostno, vdovsko in sirotinsko itd.) ter nima nobenega podjetja, ki bi imelo namen nositi dobiček in je torej v zmislu zakona z dne 15. aprila 1885, § 3. prosto vsakršne pristojbinske dolžnosti. V dokaz temu je treba v zmislu poziva priložiti tudi en izvod pravil. — Naravno pa je, da plačujejo tudi taka društva od nepremičnega imetja 1½ odstotka davka in so tista društva, ki imajo nepremično imetje (podjetja, posestva) ga tudi dolžna izkazati.

— **Strokovne organizacije** vljudno opozarjamo, da odračunavajo zvezi redno svoje prispevke. S tem, če prispevke zadržujejo, se le otežkočuje delo. Odborom bodi načelo skupnega dela sveto in vsako nasprotno stremljenje, prihajaj odkoderkoli, je treba odločno zavriniti, oziroma obvestiti zvezo o njem, da ukrene ta, kar je potrebno. Upoštevati je pa tudi treba okolnost, da so

Imate bolečine?

Nahod, trganje, glavobol, zobobol? Ste si nakopali bolezen vsled prepiha ali prehlajenja? Poskusite z okrepujočim Fellerjevim fluidom z znakom »Elsafluid«, ki bolečine lajša in zdravi! Ta je v istim izborni! To ni samo reklama! Tucent za poskušnjo 5 K pošt. prosto. Proizvajatelj le lekar. Feller v Stubici Elzin trg št 252 (Hrvatsko).

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

unar. prva največja domača
exportna tvrdka ur. zlatnine
in srebrnine Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška var-
stvena znamka: „IKO“

„IKO“

Čenik zastoj in
paštrine proslo.

klerikalci pričeli delovati z grozovitim terorizmom napram delavstvu in da se je vsa meščanska bojna vrsta navrnila v posebno smer, ki je doslej v toliki meri še nismo opažali pri nas. Zahrbnost, osebnost, zakulisne hujskarije, a v javnosti pa najprijaznejše lice delavstvu, to je znak sedanjega boja od nesocialistiških strani. Zlo bi bilo, če bi taka razdorna smer pridobila tal med delavstvom, ker bi bilo potem složno delo mnogo oteženo. Strokovne organizacije morajo hoditi po enotni poti, gojiti med seboj zaupanje in čuvati medsebojno ugled svoj in ugled bratskih organizacij. Tudi naj se organizacije v vseh organizacijskih stvareh obračajo edino na Zvezo; posamezne osebe ne morejo biti merodajne v nikakršnem važnejšem organizacijskem vprašanju. To zahteva organizacijska disciplina in le tako ravnanje more jamčiti ugodne uspehe. Zvezno tajništvo posluje vsak dan v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6, II., levo.

— Zvezna društva in podružnice imajo ob tem času navadno svoje občne zборе. Po volitvi naj takoj naznanijo svoje odbore Zvezi.

— Slovenska filharmonija priredi v nedeljo, 5. marca ob 8. zvečer koncert v veliki dvorani »Uniona«. Čisti dobiček je namenjen pokojninskemu skladu članov glasbenikov. Z ozirom na ta namen in na priznane koncertiranje tega orkestra je priredbi želeti najboljši uspeh. Spored koncerta objavimo prihodnjič.

— Zaradi uboja je bil v ponedeljek pekovski pomočnik Franc Novak pred ljubljansko poroto obsojen na tri leta težke ječe. Novak, ki je star 19 let, je dne 20. novembra l. l. pod skednjem Koslerjeve vile na Karlovski cesti ubil svojega tovariša in prijatelja Valentina Schweitza. Kakor v šestih takih slučajih je tudi tukaj alkohol glavni krivec. Novak je že v otroških letih pil žganje. Njegov nagon je bržčas pododvan, kajti tudi njegov oče rad pije. Tisti večer, ki se je tako žalostno zaključil, je Novak popival na raznih krajih, nazadnje v Babičevi kleti na Dolenjski cesti, kjer je s tremi pajdaši izpraznil poldrug liter žganja. Pišan je bil baje tudi Schweitz. Novak, ki se je po storjenem dejanju bahal, da je »nega zaklal«, se pred sodiščem zagovarja, da sta se s Schweitzem prepirala v pijanosti in da je že pred kletjo udaril svojega tovariša s kamnom po glavi. Potem pa sta vendar šla skupaj do Koslerjeve vile, da bi tam v skednju prenočila. Hlapec ju je odganjal, a ker Schweitz ni hotel oditi, se je začel Novak zopet z njim prepirati; oba sta bila taka, da sta pljuvala drug na drugega, nazadnje pa je Novak pograbil vozno vago in dvakrat s tako močjo udaril Schweitza po glavi, da ga je ubil. Tako je Novak slikal dogodek. Državno pravdnštvo je sicer sumilo, da je Novak namenoma umoril Schweitza, a ker za to ni prič, ga je tožilo le radi uboja. V tem zmislu so ga tudi porotniki soglasno spoznali krivega. Sodišče pa ga je obsodilo na tri leta.

Trst.

— Zmaga stukaterjev v Trstu. Pred dvema mesecema smo poročali v »Rdečem Praporu«, da so tržaški stukaterji potom zidarske organizacije predložili svojim mojstrom spomenico za zboljšanje plač v »R. P.«: Danes po enomesečnem pogajanju lahko naznamo, da je spomenica sprejeta od mojstrov skoraj kakor je bila predložena, tako da so stukaterji zmagali na celi črti brez boja. Po novem delavnem redu bodo imeli stukaterji sedem kron na dan minimalne plače za deveturno delo. Za izredne ure 20% več. Ponočno delo 100% več. Mojstri morajo pripoznati posredovalnico za delo, katera je ustanovljena od strokovne organizacije. Gospodarji ne smejo vzeti na delo nobenega delavca brez te posredovalnice. V novem delovnem redu je tudi več moralnih obveznosti, ki so velike vrednosti za pomočnike. Bratski list »Laboratore« piše, da je ta delavna tarifa stukaterjev ena najmodernejših delavskih tarif v Trstu. Temu mnenju se pridružujemo tudi mi in čestitamo delavcem na njihovi zmagi ter jim kličemo: Na delo za nove boje!

— Gibanje zidarjev v Trstu. Mesec februar je bil v resnici mesec dela za organizacijo zidarjev v Trstu. Zidarji so si izvolili svoje zaupnike po vseh večjih stavbah in

to se nadaljuje še po manjših. Novo izvoljeni zaupniki se pridno gibljejo ter izvršujejo svojo dolžnost. Kontrolirajo, če mojstri ravnaajo z delavci kakor predpisuje delovna tarifa; nabirajo nove člane, sklicujejo sestanke, raznašajo strokovne liste itd. V tem mesecu smo imeli več bojev radi akorda in se nam je tudi posrečilo odpraviti akordno delo na nekaterih stavbah. V tem mesecu smo dobili 500 novih članov. Ko pišemo te vrstice, šteje organizacija zidarjev v Trstu 812 članov. Ta napredek mora navdušiti vse člane in posebno zaupnike, da gredo še z večjim veseljem na delo, in ni izključeno, da bo še to pomlad velikanska večina tržaških zidarjev v organizaciji. Takrat bomo lahko pričeli izvrševati tisto nalogo, ki smo si jo postavili ob začetku svojega boja: Braniti pravice zidarjev. Sodrugi, na delo za organizacijo, v kateri je moč!

— Tržaški zidarji proti akordnemu delu. V petek, 24. februarja se je vršil velik zidarski shod, katerega se je udeležilo nad 800 zidarjev. Na shodu je poročal sodrug Petejan, ki je v obširnem govoru pojasnil, kakšen dobiček da imajo gospodarji od akorda in na drugi strani kakšno škodo imajo zidarji sami. Nato je podal poročilo o bojih zadnjega tedna zaradi akorda. Na koncu je predlagal resolucijo, v kateri se zahteva odprava akordnega dela ter se pozivljajo mojstri, da se drže točno delavne tarife, ako ne, bodo zidarji prisiljeni vporabiti vsa sredstva, ki jih imajo na razpolago, da branijo svoje pravice. Nato je govoril v enakem zmislu sodrug Chiussi v italijanskem jeziku. Resolucija je bila sprejeta soglasno. Pri eventualnostih je sodrug Petejan naznanil, da se slovenski socialisti pripravljajo na izdajanje svojega dnevnika, kar mora interesirati vse slovenske zidarje. Zato pozivlja, da se tudi od strani zidarjev prične agitirati in nabirati denar za delavski dnevnik. Shod je vzel to naznanilo z veseljem na znanje. Nato je predsednik zaključil ta veliki shod.

— Naznanilo. Vsem zidarskim zaupnikom se naznanja, da je vsak četrtek ob 5^{1/2} popoldne seja zaupnikov. Naprošeni so vsi zaupniki, da se gotovo udeležijo vsake seje.

— Seja odbora se vrši redno vsak torek ob 5^{1/2} popoldne. Noben odbornik ne sme manjkati.

— Politični odbor jugosl. soc. dem. stranke ima sejo v soboto 4. t. m. ob 8. zvečer. Odborniki so naprošeni, da se udeležijo polnoštevno.

— Tržaške delavske konsumne zadruge naznanjajo, da je trgovsko sodišče razveljavilo zadnji občni zbor zaradi tega, ker je bila nadaljevalna seja dne 30. oktobra sklicana samo po osebnih vabilih mesto po časopisju. Zato sklicujejo konsumne zadruge, po nalogi trgovskega sodišča izredni občni zbor v nedeljo 26. marca t. l. z enakim dnevnim redom, kakor je bil na zadnjem rednem občnem zboru. V to svrhu se bodo te dneve vršili občni shodi posameznih skladišč, da si člani izvolijo svoje delegate na občni zbor, kakor je to po pravilih predpisano.

— Občni shod za skladišče na Belvederju se bo vršil v petek dne 3. marca t. l. ob 8. zvečer v gostilni »Internationale«, ul. Boccaccio 25. — Za skladišče v železničarskih hišah pa v petek 10. marca ob 8. in pol zvečer v prostorih čitalnice železničarskih hiš. Člane obeh skladišč, zlasti one, ki se poslužujejo skladišča na Belvederju, vabimo, da se udeležijo teh shodov polnoštevno, da bodo tam stavili lahko tudi slučajne pritožbe.

Umetnost in književnost.

Slovensko gledališče. Jaroslav Vrhlicky uživa med češkimi pisatelji velik ugled, ki si ga je pridobil posebno s svojo izredno marljivostjo. Z množino svojih originalnih del in prevodov se lahko meri z najproduktivnejšimi pisatelji vseh narodov. Sicer je njegova lirika cenjena in velike zasluge mu priznavajo za izpopolnitev češkega književnega jezika. Manj srečen je bil na odru, kamor ga je pogostoma gonil notranji nagon, ki pa ni bil vedno sam s seboj na jasnem. »Noč na Karlštajnu«, v soboto prvič uprizorjena v slovenskem gledališču, se pač še dandanes drži na češkem repertoarju, toda ponajveč iz pietete, ki igra v češkem kulturnem življenju sploh veliko vlogo. Veseligrada, ki je prišla na deske, ko je bila domača

dramatična literatura na Češkem še zelo ubožna, ne more več ustrezati modernim zahtevam. Liriki tudi v njej ne more zatajiti svojega pravega značaja; a ves bujni, cvetni jezik pesnika ne more na odru nadomestiti dramatičnih elementov, katerih je v »Noči na Karlštajnu« vse premalo za tri dejanja. Izza velikega gibanja, ki ga je povzročil naturalizem, realizem in verizem in ki je zastavilo trajne sadove v drami kljub novjšim preobratom, pa ubija pravi užitek tudi primitivna tehnika, s katero se dandanes nikakor ne moremo več sprijazniti. Prepogostoma se menjajo prizori brez notranje potrebe, le zato, da pridejo na oder tiste osebe, ki bi jih pisatelj ravno rad imel tam. In svoboda, ki si jo dopušča avtor z monologi, presega vse meje poetične licence. Bilo je o monologih že mnogo debat. O tem, da so nenaravni in da se jih je treba izogibati kolikor mogoče, pač pa ne more biti dvoma. A če se že rabijo, tedaj se ne smejo vpletati za nadomestilo dejanja, ampak kvečjemu za izražanje občutkov in abstraktnih misli. V naši veseligradi pa posamezne figure v monologih ugibajo, kombinirajo, sklepajo in zgodi se celo, da druga oseba posluša tak monolog, ki more biti namenjen samo občinstvu, pa da ravna po njem. To moti celo drugo dejanje, ki je sicer najboljšje v celi veseligradi. Ideja, na kateri je komedija zasnovana, je ta, da je cesar in kralj Karl IV. prepovedal vsaki ženski vstop na Karlštajn, ki ga zida po svojem okusu, hoteč ga pokazati svoji sprogi še le tedaj, ko bo popolnoma dokončan z vsemi svojimi lepotami. Na Karlštajnu hodi Karl počivat, kadar je utrujen od državnih poslov. Cesarico Elizabeto pa prižene ljubezen in ljubosumnost na grad. Da bi ostala nepoznana, se po nasvetu na gradu prebivajočega nadškofa preobleče za paža in prevzame stražo v cesarjevi predsobi. Pa še neka druga žena je prišla na grad, Mlada Alena je zaročena s cesarjevim točajem Peškom; ali njen oče ne dovoli, da bi ga vzela, dokler si ne pridobi viteških ostrog. Prepovedi Karlštajnskega praga za žensko nogo ga pa spravi ob polnem bokalu v dobro voljo, pa obljubi, da dobi Alena mladega Peška tudi brez viteških ostrog, ako se ji posreči, da ostane eno noč kljub prepovedi na Karlštajnu. Dekle obleče obleko paža in pride na grad. Tukaj pa je kot gost nekak pustolovski kralj Jeruzalema, ki mu je dolgčas brez deklet, pa stika po vseh kotih, če ni vendar kje kaj ženskega. Med paži se mu je zdelo nekaj sumljivo. Zalezujoč deklo, ki je po njegovem prepričanju preoblečeno, pride v cesarjevo predsobo in najde tukaj cesarico. Brez dolgega premišljevanja jo hoče poljubiti, ona pa se krepko brani in mu zlomi meč. Cesar, ki ga privabi hrup, se domisli, da ta paž ne more biti nihče drugi kakor njegova žena. Igra pa dalje vlogo nevedneža. A končno privije cesarico k sebi. Med tem naleti jeruzalemski kralj na drugega preoblečenega paža; tudi ta potegne meč, ko ga pohotni kralj naskoči. Slučajno je tudi tukaj cesar navzoč. Vse skupaj se potem zaključijo tako, da je vsem prav in vsi so zadovoljni razven intrigantskega bavarskega vojvode, ki straži brez posebne potrebe po komediji. Lep jezik in blesteč milieu sta glavni prednosti te veseligrade. Uprizoritev je bila neenaka. Gdčna. Šetfilova je virtuozno igrala vlogo zaljubljenega cesarice, ki bi rada zatajila svoj spol. Zelo ljubka je bila gdčna. Wintrova v vlogi drugega preoblečenega paža. V svojem pravem elementu je bil g. Nučič kot cesar Karl. G. Skrbnišek ni imel posebne vloge; njegova zasluga je, da je igral vojvodo naravno. Z jeruzalemskim kraljem gda. Povheta bi bili popolnoma zadovoljni, če bi le nekoliko bolj vpošteval, da mora tudi tak našemljeni kralj nastopati bolj kraljevsko. Mlada igralca, ki sta imela predstavljati kastelana in točaja, pa nikakor nista dorasla takim vlogam. Gosp. Bukšek je igral nadškofa v dobri maski in tako, kakor si ga je zamislil pesnik. e. k.

Če nočete biti oškodovani, tedaj zahtevajte, častita gospodinja, pri Vašem nakupovanju izrecno »pravi« Franckov; pridodatek za kavo s tovarniško znamko »kavni mlinček« in prepričajte se, toda previdno, ako je tudi res pravi s kavnim mlinčkom, zakaj iznova se pojavljajo kavni surogati v zaboječkih in zavojih, kateri so »pravemu« Francku: na zunaj jako slični in katerih

oprema je ponarejena, s katero vrsto pa bi ne mogli biti nikdar tako popolnoma zadovoljni kakor z znanim »pravim« Franckom:«.

Listnica uredništva.

Tržaškemu dopisniku: Vse drugo priobčimo prihodnjič.

Srečen vse žive dni,
Vsaka mu jed dljši,
Nikdar bolan;
Kdor vživa

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost . . . 4.80

Naslov za naročila: »FLORIAN«, Ljubljana.

Postavno varovano.

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso

z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini

ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.

10 zapovedi

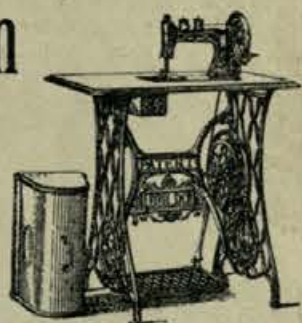
za zdravje in 10 zapovedi za kmetovalca, vsake posebej tiskane, dobi vsak človek zastoj v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani. V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. t. članom okr. bol. blagajne v Ljubljani, bol. zavodu c. kr. tob. tovarne in bolniške blagajne južne železnice.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt

Pisalni stroji »Adler«

Vozna kolesa.

Geniki zastoj in franko.

Dobro rodbinsko kavo

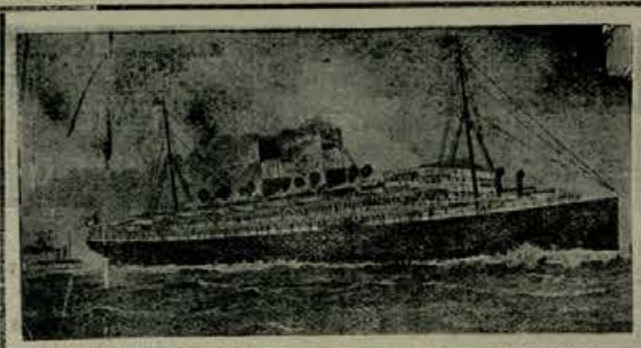
priredi že mali dodatek »pravega« Francka, s kavnim mlinčkom iz tovarne v Zagrebu. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti je pravi Franck toli priljubljen v vsakem gospodinjstvu.

Potniki v severno in južno Ameriko

voziyo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro - Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električna razsvetljava, brezžični brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v juž. Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga. Izvršuje vsa mizarstva in stavbna dela. Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani

Prvi kranjski pogrebni zavod

FR. DOBERLET

Ljubljana, Franciška ulica št. 10.

Ustanovljen leta 1868.

Telefon št. 97.

Prevzemajo se pogrebi, prevažanja z vozom in po železnici in oskrbujejo se tudi pogrebov se tiče stvari v Ljubljani po najnižjih cenah. Imitirane kovinskolesne krste lastnega izdelka. Velika zaloga kovinskih krst v vseh velikostih s primerno opravo.

Oskrbujejo se sveži in suhi cvetlični vencs s primernimi trakovi z napisom in brez napisa.

Najbolj varno naložen denar! — Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa do 31. dec. 1910 nad 564 mil. kron.

Stanje hranilnih vlog nad 40 mil. kron

MESTNA

Rezervni zaklad nad 1,200.000 kron

HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LASTNI HIŠI V LJUBLJANI PREŠERNOVA UL. 3.

sprejema hranilne vloge vsak dan in jih obrestuje po 4 1/4 %

brez odbitka. Nevzdignjene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejemavložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Denar in knjižice se lahko pošilja po pošti.

Za varnost vlo-

ženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. dež. vladi, izključena vsaka špekulacija z vloženim denarjem. — Za varčevanje ima vpljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

KREDITNO DRUŠTVO

Posoja na zemljišča po 5% in proti poplačevanju dolga po najmanj 1/4%. Dolžnik pa more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Vabilo

na

3. redni občni zbor

Produktivne zadruge ljubljanskih mizarjev

registrovane zadruge z omejeno zavezo

kateri se vrši

dne 5. marca 1911 ob 2 uri pop. v salonu gostilne pri Baliji na Glincah.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora;
2. Poročilo načelstva;
3. Poročilo nadzorstva;
4. Odobritev letnega računa za leto 1910;
5. Volitev načelstva;
6. Volitev nadzorstva;
7. Prememba pravil;
8. Slučajnosti.

OPOMNJA: Ako ne bi bil občni zbor sklepčen, se vrši in sklepa pol ure pozneje v istem prostoru z istim dnevnim redom ne oziraje se na število članov.

NADZORSTVO.

V dobi sedanje neznosne draginje

važno je zlasti za vsako

delavsko družino

da ne izdaja po nepotrebnem denarja za kurjavo.

To pa stori vsakdo, kdor kupuje drug premog ko Šentjanžki.

Šentjanžki premog

je namreč poleg tega, da ima izvrstno gorljivost, tudi po 0-60 h pri 100 kg cenejši, ko vsak drugi premog.

Prodaja se namreč

na drobno v hišo postavljen, po K 1-20 kg 50.

Naročila za Šentjurski premog sprejema

Prodajalna pisarna v Šelenburgovi ul. 7. I. nadstr.

Poleg tega more se ta premog naročiti še pri teh tvrdkah:

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico.

Pisarna: Šelenburgova ulica 6/II; Prodajalne: Vodmat, Bohorič. ul. 12
Prodajalne: Sodna ulica 4; " Sp. Šiška, Kolodvor. c. 150.
" Krakovski pristan 10; " na Glincah.

Ivan Babič, Dolenjska cesta; B. Sevar, Sv. Jakoba trg;
Mih. Kastner, Kongresni trg; Anton Sušnik, Zaloška cesta;
Ed. Kavčič, Prešernova ulica; Fran Trdina, Stari trg;
L. Kotnik, Spodnja Šiška; Ivana Tonih, Tržaška cesta;
Leskovic & Meden, Pod trančo; Uradniško gospodarsko društvo,
I. Mencinger, Sv. Petra cesta; Kongresni trg.

Za Šiško sprejema naročila in denar za premog: g. L. Kotnik, trgovec, Šiška.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 168.

V LJUBLJANI

Telefon št. 168.

pripc oča svoje

izborna pivo v sodeih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Kavarna

'Unione v Trstu'

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.

Tiska Dragotin Hribar v Ljubljani.